

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією»

Ступінь вищої освіти – Бакалавр
Спеціальність: 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»
Рік навчання: 1/2/4, семестр: 2/4/8
Форма навчання: денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС: 8
Мова викладання: українська

Лектор курсу

Гавриш Оксана Миколаївна, кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри менеджменту
ім. проф. Й.С. Завадського

Контактна інформація
лектора (e-mail)

e-mail: havrysh.o.m@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2408>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців системи теоретичних знань і практичних навичок щодо лідерства, управління комунікаціями та командною взаємодією. Завдання навчальної дисципліни – теоретична і практична підготовка здобувачів вищої освіти з питань лідерства, організації ефективної комунікації, побудови командної роботи, розвиток загальних компетенцій щодо використання лідерського потенціалу в професійній діяльності, вирішення конфліктів, переконання та ведення переговорів, освоєння методів та інструментів формування ефективної команди та комунікаційної взаємодії, розподілу ролей та управління командою як цілісною системою.

Компетентності ОП:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК 5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій

менеджменту.

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 13. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
БЛОК 1 ЛІДЕРСТВО				
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти лідерства				
Тема 1. Лідерство як суспільний феномен.	3/3	Розуміти основні теоретичні аспекти лідерства. Знати основні поняття лідерства, його види та значення; еволюцію теорій лідерства; види та характеристику стилів лідерства; особливості формування лідерського потенціалу та індивідуального розвитку навиків лідера, його влади. Вміти розрізняти, хто в колективі володіє лідерськими якостями; здійснювати порівняння зарубіжного та українського досвіду	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	10
Тема 2. Розвиток теорій лідерства.	2/2			10
Тема 3. Лідер як особистість.	4/4			15
Тема 4. Індивідуальний розвиток навиків лідера.	4/4			15
Тема 5. Влада лідера.	2/2			10

		формування теорій лідерства; визначати на практиці, який стиль лідерства властивий певній особистості та яким чином відбувається розвиток її лідерських якостей; виокремлювати владу лідера в колективі організації.		
Завдання для самостійної роботи до модуля 1				10
Тест до модуля 1				30
Разом за змістовим модулем 1				100
Змістовий модуль 2. Роль та значення діяльності лідера в колективі				
Тема 6. Діяльність лідера в команді.	2/2	Розуміти роль та значення діяльності лідера в колективі. Знати роль лідера в команді, його місце у вирішенні конфліктних ситуацій; процес підготовки лідера до публічного виступу; види та особливості лідерської етики; роль лідера в стресових ситуаціях. Вміти виокремлювати лідера в команді; вирішувати конфліктні ситуації та приймати групові рішення; публічно виступати та правильно формувати імідж лідера; використовувати етику лідерства на практиці та управляти стресом в різних ситуаціях.	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	15
Тема 7. Лідер та його місце у вирішенні конфліктних ситуацій.	4/4			10
Тема 8. Лідерство та ефективна комунікація.	4/4			20
Тема 9. Лідерська етика.	2/2			5
Тема 10. Управління стресом.	3/3			10
Завдання для самостійної роботи до модуля 2				10
Тест до модуля 2				30
Разом за змістовим модулем 2				100
Всього за навчальну роботу	0,7 · (R_{ЗМ1} + R_{ЗМ2}) R_{НР} = ----- 2			70
Підсумкова атестація (залік)				30
Всього за курс	R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}			100

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оці- нюва ння
4 семестр				
БЛОК 2 УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ				
Змістовий модуль 3. Теоретичні аспекти управління комунікаціями				
Тема 11. Сутність і поняття інформації та комунікацій в менеджменті.	2/2	Розуміти основні теоретичні аспекти управління комунікаціями. Знати основні поняття інформації та комунікацій в менеджменті; концептуальні основи комунікаційного менеджменту; особливості вербальної та невербальної комунікації.	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	20
Тема 12. Концептуальні основи комунікаційного менеджменту.	2/2	Вміти розрізняти інформацію за її видами та виокремлювати комунікації в менеджменті; визначати на практиці особливості комунікаційного менеджменту в організаціях; виокремлювати вербальну та невербальну комунікацію й використовувати її в різних практичних ситуаціях.		20
Тема 13. Вербальна та невербальна комунікація.	3/3			20
Завдання для самостійної роботи до модуля 3				10
Тест до модуля 3				30
Разом за змістовим модулем 3				100
Змістовий модуль 4. Ефективне ділове спілкування				
Тема 14. Службове спілкування. Ділові наради.	2/2	Розуміти роль та значення ефективного ділового спілкування. Знати різновиди спілкування та ділових нарад; форми ділового спілкування; організацію комунікаційного процесу у зовнішньому середовищі; перелік можливих труднощів та бар'єрів комунікацій.	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	15
Тема 15. Форми ділового спілкування. Публічні виступи.	2/2	Вміти виокремлювати службове спілкування та організувати ділові		15
Тема 16. Комунікаційний процес у зовнішньому середовищі організації.	2/2			15

Тема 17. Труднощі та бар'єри комунікації.	2/2	наради; правильно готуватися до ділового спілкування; ефективно вести комунікації із суб'єктами зовнішнього середовища організації; виокремлювати на практиці труднощі та бар'єри під час комунікаційного процесу.		15
Завдання для самостійної роботи до модуля 4				10
Тест до модуля 4				30
Разом за змістовим модулем 4				100
Всього за навчальну роботу	$0,7 \cdot (R_{ЗМ1} + R_{ЗМ2})$ $R_{НР} = \frac{\dots}{2}$			70
Підсумкова атестація (залік)				30
Всього за курс	$R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}$			100

Тема	Години (лекції/ лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
8 семестр				
БЛОК 3 УПРАВЛІННЯ КОМАНДНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ				
Змістовий модуль 5. Сутність та зміст командної взаємодії				
Тема 18. Теоретичні засади формування груп і команд в організаціях.	2/4	Розуміти основні теоретичні аспекти командної взаємодії. Знати теоретичні засади формування груп і команд в організаціях; процес організації роботи колективів команд; види організаційних моделей спільної діяльності в командах; методики формування ефективної команди.	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	20
Тема 19. Робота колективів і команд організацій.	2/4	Вміти формувати групи та команди в організації; визначати наскільки ефективною є робота колективів і команд організації; організувати діяльність команди та виокремити обов'язки		20
Тема 20. Організаційні моделі спільної діяльності в командах. Методики формування ефективної команди.	2/4			20

		кожного співробітника в ній; на практиці визначати чи є команда ефективною.		
Завдання для самостійної роботи до модуля 5				10
Тест до модуля 5				30
Разом за змістовим модулем 5				100
Змістовий модуль 6. Групові аспекти командної взаємодії				
Тема 21. Управління командами. Розвиток навичок взаємодії в командній роботі.	2/4	Розуміти групові аспекти командної взаємодії. Знати сутність управління командами та розвиток навичок взаємодії в командній роботі; процес понесення відповідальності та організації мотивації праці в командному середовищі; перелік наявних підходів та інструментів щодо формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.	Підготовка доповідей, рефератів, презентацій до семінарського заняття. Виконання практичного завдання, самостійної роботи в elearn.	20
Тема 22. Відповідальність та мотивація в командному середовищі.	2/4	Вміти управляти командами; розвивати на практиці навички взаємодії в командній роботі; формувати підходи до мотивації праці в командному середовищі; формувати сприятливий соціально-психологічний клімат в колективі відповідно до різних практичних ситуацій.		20
Тема 23. Підходи та інструменти формування сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі.	2/4			20
Завдання для самостійної роботи до модуля 6				10
Тест до модуля 6				30
Разом за змістовим модулем 6				100
Всього за навчальну роботу	$0,7 \cdot (R_{ЗМ1} + R_{ЗМ2})$ $R_{НР} = \frac{\dots}{2}$			70
Підсумкова атестація (екзамен)				30
Всього за курс	$R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}$			100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу викладачів, які забезпечують курс, за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових контрольних робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально в дистанційному режимі (у онлайн формі за погодженням із деканом факультету і лектором курсу).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання заліків	Оцінка національна за результати складання екзаменів
90-100	зараховано	відмінно
74-89		добре
60-73		задовільно
0-59	не зараховано	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Київ : Наш формат, 2019. 304 с.
- Афанасьєва Т. О., Гревцева Є. О. Організація ефективної командної взаємодії в умовах дистанційної роботи педагогічних працівників. *Open educational e-environment of modern University*. 2021. № 10. С. 20–32.
- Балановська Т. І., Гавриш О. М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Leadership theory» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Київ : ЦП "КОМПРИНТ", 2022. 192 с.
- Бурмака Т. М., Великих К. О. Комунікативний менеджмент: конспект лекцій (для студентів бакалаврату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент). Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с.
- Васильченко М. І, Гришко В. В. Комунікативний менеджмент: навчальний посібник. Полтава : ПолтНТУ, 2018. 228 с.
- Вербовська Л. С., Боднар Г. Ф., Микитюк Н. Є. Технології лідерства в організації : конспект лекцій. Івано-Франківськ : Вид-во «ІФНТУНГ», 2021. 80 с.
- Войтко С. В., Мельниченко А. А. Лідерство та антикризовий менеджмент : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського. Вид-во «Політехніка», 2021. 194 с.
- Воронкова В. Г., Беліченко А. Г., Мельник В. В. Етика ділового спілкування : навчальний посібник для ВНЗ. Львів, 2017. 312 с.
- Гавриш О. М, Драмарецька К. П. Роль лідера при управлінні організаційними змінами в підприємстві. *Біоекономіка і аграрний бізнес*. 2022. Том 13. № 3. URL:

<http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Bioeconomy/article/view/16557>.

10. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Голік В. В., Зоргач А. М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Теорія лідерства» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент». Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 158 с.
11. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Грозовський М. С. Роль корпоративної культури у мотивації персоналу підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=5>.
12. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Добрівська М. В., Аксентюк М. М., Восколупов В. В., Голік В. В. Лідерство : навчальний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. 515 с.
13. Гавриш О. М., Драмарецька К. П., Троян А. В., Вакуленко В. Л., Власенко Т. О. Методичні вказівки з дисципліни «Лідерство, управління комунікаціями та командною взаємодією» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 Менеджмент освітньо-професійної програми «Менеджмент» Київ, 2023. 302 с.
14. Гавриш О. М., Зоргач А. М. Вплив лідера на управління конфліктами в колективі підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. № 4. С. 239–244. URL: <http://ujae.org.ua/vplyv-lidera-na-upravlinnya-konfliktamy-v-kolektyvi-pidpryyemstva/>.
15. Кононець М. О. Психологія лідерства : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Винославської. Київ : КВІЦ, 2020. 252 с.
16. Лідерство та команда в публічному управлінні : конспект лекцій / укл.: К. В. Таранюк, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 175 с.
17. Лугова В. М., Голубев С. М. Основи самоменеджменту та лідерства : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 212 с.
18. Скібіцький О. М. Лідерство та стиль роботи менеджера : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 192 с.
19. Теорія і практика формування лідера : навч. посіб. / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В. В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.
20. Balanovska T., Havrysh O., Zorgach A., Holik V. Methodological instructions to study the discipline “Leadership, Communications and Teamwork Management (Leadership)” for applicants of the first (bachelor) level of higher education from specialty 073 “Management” educational and professional program “Management”. Kyiv, 2023. 253 p.
21. Havrysh O., Dramaretska K. Leadership : textbook for students of higher education of the first (bachelor) level of specialty 073 Management. Kyiv : TsP "KOMPRYNT", 2022. 458 p.